

První čtení: Jer 17,5-10

Hlavní čtení Lk 13:1-9 :

Právě tehdy k němu přišli někteří se zprávou o Galilejcích, jejichž krev smísil Pilát s krví jejich obětí. On jim na to řekl: Myslíte, že tito Galilejci byli větší hříšníci než ti ostatní, že to museli vytrpět? Ne, pravím vám, ale nebudete-li činit pokání, všichni podobně zahynete. Nebo myslíte, že oněch osmnáct, na které padla věž v Siloe a zabila je, byli větší viníci než ostatní obyvatelé Jeruzaléma? Ne, pravím vám, ale nebudete-li činit pokání, všichni právě tak zahynete. Potom jim pověděl toto podobenství: Jeden člověk měl na své vinici fíkovník; přišel si pro jeho ovoce, ale nic na něm nenalezl. Řekl vinaři: Hle, už po tři léta přicházím pro ovoce z tohoto fíkovníku a nic nenalézám. Vytni jej! Proč má kazit i tu zem? On mu odpověděl: Pane, ponech ho ještě tento rok, až jej okopám a pohnojím. Snad příště ponese ovoce; jestliže ne, dáš jej porazit.

Milí bratři a sestry, jak jde čas, mění se letopočty, přicházejí a odcházejí politikové v naší zemi i jinde, atd. Máme příležitost bilancovat, ohlížet se a vyhlížet do budoucnosti. Toto postavení v uplývajícím čase je něco, co sdílíme všichni společně. Přináší to s sebou řadu otázek.

V něčem se těmto přelomovým chvílím podobají také okamžiky a události, o jakých jsme právě četli v evangeliu. Okamžiky, kdy se stane něco zcela nepředvídaného – a obvykle hrozného, co námi otřese, rozčeří tu poklidnou hladinu naší všední každodennosti – úmrtí nebo vážná nemoc v našem blízkém okolí, válka na Ukrajině a její důsledky pro celou Evropu.. . Něco, co nás přiměje, abychom ve svých úvahách zabrali do větší hloubky. Pak to vynese na povrch otázky a problémy, které jsou běžně potlačeny. Když v tom denním, běžném ruchu všecko běží a klape, nemáme příliš důvod ani čas uvědomovat si, že by to tak nemuselo být i dále. Teprve, když nás něco zastaví, když ten všední kolotoč nějak vybočí ze svého obvyklého běhu, uvědomíme si, že nic není tak samozřejmé, jak se zdálo. Že to, co máme a můžeme, dnes není zdaleka jistou zárukou, že totéž budeme mít a moci zítra. Že – jednoduše řečeno – nemáme sami svůj čas, svoji existenci ve svých rukou. Co s námi bude? – To je patrně ta otázka, která je skrytá v pozadí a kterou Ježíš vycítil za zprávou o masakru Galilejských, s níž k němu „někteří přišli“.

Je to otázka, na kterou nemáme žádnou samozřejmou a jistou odpověď. Ale přirozeně nějakou odpověď hledáme. A tak se snažíme porozumět tomu, co nám naše přítomná situace může povědět o budoucnosti. Snažíme se z nejrůznějších událostí vyčíst jejich smysl. Nějak je posoudit, zhodnotit a vyložit, co naznačují o naší budoucnosti. Proto při výrazných událostech - na přelomu roku, narození nebo úmrtí v našem okolí – bilancujeme, shrnujeme účty, abychom z toho mohli alespoň odhadnout a snad i naplánovat, jak se budou věci vyvíjet v budoucnu. Čím je vymezen, čím je určen ten náš čas. To se snažíme nějak zjistit, nějak odečíst z toho, co nás potkává a co potkává druhé lidi.

Jak, podle čeho jim však rozumět? Jak se máme vyrovnat s těmi rozmanitými nepředvídanými, nenadálými událostmi? Co z nich vyvodit? Kde se opřít v tom uplývajícím čase, jak se zorientovat? Podle čeho řídit svá rozhodování? To asi trápilo ty lidi, kteří přišli za Ježíšem se zprávou o masakru, k němuž došlo v chrámě. Pilát, římský místodržitel, tam nechal povraždit nějaké Galilejce, právě když obětovali. Hrozná věc. Co to říká o našem světě, o naší budoucnosti? S takovou zprávou přišli k Ježíši.

A s mnoha podobnými zprávami o dopravních neštěstích, teroristických útocích, nevyléčitelných nemocech, válkách, ekologických katastrofách a kdovíčem ještě bychom mohli přijít k Ježíši i my. Ano, přicházíme, vždyť takto, shromáždění před Bohem se srdcem plným všelijakých zpráv, jsme tu i dnes.

Ježíš dobře vytušil, co je v pozadí této zprávy, proč mu ji vyřizují. Jeho odpověď: „Myslíte, že tito Galilejci byli větší hříšníci než ti ostatní, že to museli vytrpět?“, naznačuje, že si to ti lidé patrně mysleli. A jejich otázkou bylo, zda jim Ježíš tento názor, tento výklad neštěstí, potvrdí. Mluví-li Ježíš ve svém kázání o Bohu, který lidi soudí, pak hle – nelze už na ten Boží soud poukázat? Neděje se už? Je toto Boží soud nad světem?

Takovéto uvažování o tom, co potká druhé, je nám všem velmi blízké, neboť tímto způsobem hledáme v neštěstí druhých dobré znamení pro sebe. Jestliže je totiž možno taková neštěstí nějak vysvětlit, najít jejich příčinu u těch, které potkaly, pak to znamená, že nás, kteří přece nejsme nijak zvlášť zlí, že se nás takové věci netýkají. Tak se utěšujeme podobni člověku, který vidí strážníka a povzbuzuje se v duchu: nic jsem neprovedl, nemůže se mi nic stát. Ano, jestliže se ukáže, že ti Galilejští si to vlastně svým způsobem

zasloužili, pak je to nakonec dobré znamení pro naši budoucnost. Nám se nic takového nestalo a ani nestane, když si dáme pozor.

Ježíš však takovýto pohled na věc naprosto nesdílí. Tato poslední zpráva o masakru v chrámě ho nijak zvlášť nevyvedla z míry, aby hledal její nějaký zvláštní význam. On ví, že se takové věci dějí. Sám jinou takovou událost oněm zpravodajcům připomíná: A co věž v Siloe, kde pod troskami zahynulo 18 lidí? Zde se hledá vysvětlení ještě hůř než u toho chrámového masakru, kde je místo k dohadům o tom, že ti zavraždění byli nějací povstalci, protože tím byli Galilejci proslulí. A že tím Římany k zákroku vyprovokovali. Ano, takové věci, hrozné a nevysvětlitelné, se dějí a Ježíš to ví a příliš ho to neudivuje. A bere nám všechen laciný optimismus, který bychom chtěli zakládat na nějakém vysvětlování těch událostí, jak to činili ti, s nimiž mluvil.

Nevymlouvá jim nijak představu o souvislosti mezi zlem, které člověk páchá a které se mu přihodí. Jen je upozorňuje: To platí na vás stejně jako na ty všelijakými tragédiemi postižené. Oni si to zlé, které je potkalo, nezasloužili o nic více, než kdokoli jiný. Jinak řečeno: Totéž či něco podobného, nějaké jiné neštěstí vás může potkat stejně dobře jako ty druhé. Ano, nebylo by to nic divného, spíše naopak. Nemá smysl se ohlížet po neštěstí druhých a těšit se tím, že tak zlé to s námi ještě není.

Jistotu, oporu a orientaci je třeba hledat jinde. „Pokání“, říká Ježíš. Tak máme vykládat ony výjimečné události a časy, chceme-li jim nějak rozumět. Ani ty výjimečné události nám nemohou povědět a nemohou znamenat nic víc, než co pověděl Ježíš sám, bez ohledu na ně, a co platí pro všechny doby, výjimečné i normální; i pro náš čas. „Čiňte pokání a věřte evangeliu!“ To byla a je Ježíšova zvěst. To byl a je smysl a cíl celé naší existence. Času, který je nám tu vymezen. V pokání je jediná naše naděje pro budoucnost.

Pokání, to jistě znamená také lítost a nechuť nad tím zlým, co jsme v minulosti způsobili a čím jsme přispěli k tomu, že to se světem vypadá, jak to vypadá. Ke všem jeho strachům a hrůzám, které nám i dnes zastíňují výhled. Avšak především a v základě pokání, o němž mluví Ježíš, znamená především obrácení, změnu pozornosti. Obrácení, přenesení těžiště všech svých jistot a nadějí k Bohu a na Boha. Obrácení pozornosti ode všech těch zpráv, které nám z okolí pronikají do uší a do mysli a do srdce a s nimiž rozčileně pobíháme po světě. Obrácení k té zprávě, kterou nám vyřizuje Ježíš, k evangeliu. Odtud teprve správně porozumíme své existenci a jejímu času. Odtud teprve získáme jistotu a dobrou naději do budoucna.

Na toto evangelium nás Ježíš upozorňuje v tom podobenství o neplodném fíkovníku, který chtěl jeho majitel vytnout. Pro něhož však vinař vyprosil ještě další rok poshovění. Tak máme, milí bratři a sestry, rozumět svému životu. Tak máme rozumět té skutečnosti, že tady ještě vůbec jsme. Že jsme se tu mohli sejít a že tu je celý ten náš svět. Že se ještě nepropadl do nějaké strašlivé záhuby. To neznamená, že to tak musí být a že to tak bude navždycky. To neznamená, že by Bůh od počátku světa a od počátku našich životů neprokázal již dosti své trpělivosti a shovívavosti. Ten rozhovor, který v podobenství vede majitel vinice s vinařem, ten ve skutečnosti může vést Bůh s každým z nás. Ve své církvi i v celém světě. Již dost bylo času, v němž onen fíkovník přesvědčivě dokázal svoji neúčinnost. Jen kazí zem.

Avšak Bůh je trpělivějším a milostivějším zahradníkem, než kterýkoli pozemský. Rozhodl se dát si ještě s námi práci. Ještě s námi neskoncoval. Místo kácení, které by bylo docela na místě, místo vyřízení celé té naší hříšné a bolestné existence, rozhodl se ještě pěstovat, okopávat a hnojit. Ještě od nás, od toho našeho rozvráceného světa něco chce a očekává. Světe, div se: chce od nás dobré plody, pravé ovoce života! To od nás očekává. Právě odtud, od nás, od tohoto sboru, od této církve, ano od tohoto světa. Od tohoto fíkovníku zatvrdlého a zplaněného, od nás zatvrzelých a líných a všelijak slabých a oslabených, od nás očekává tento vinař a majitel vinice dobré ovoce. O nás má naději, že mu ponese radost. Stojí o tuto radost, o toto pravé naplnění života, o něž jsme se tolikerým selháním připravili. Právě z nás chce něco mít.

To je evangelium Ježíše Krista, který k nám přišel, vzal právě tuto naši existenci na sebe a pro nás zemřel na kříži. To je evangelium, zpráva, která má moc něco změnit, přinést plody i neplodnému fíkovníku. Vždyť je to evangelium toho, který má moc – jak píše Pavel Filipským - „proměnit tělo naší ponížeností v podobu těla své slávy silou, kterou je mocen všechno si podmanit“ (Fp, 3,21). Daroval nám další den, další rok, další čas. Je to náš čas, kdy ještě můžeme toto evangelium slyšet a věřit mu. Amen.